

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 28. syyskuuta 2023
(OR. en)

13532/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0337(NLE)

ACP 87
WTO 143
COAFR 323
RELEX 1100

EHDOTUS

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	28. syyskuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 559 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖS Itä-Afrikan yhteisön jäsenen Kenian tasavallan ja Euroopan unionin välisen talouskumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 559 final.

Liite: COM(2023) 559 final

Bryssel 28.9.2023
COM(2023) 559 final

2023/0337 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Itä-Afrikan yhteisön jäsenen Kenian tasavallan ja Euroopan unionin välisen talouskumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Oheinen ehdotus neuvoston päätökseksi muodostaa oikeudellisen välineen Itä-Afrikan yhteisön, jäljempänä 'EAC', jäsenen Kenian tasavallan sekä Euroopan unionin, jäljempänä 'EU', välisen talouskumppanuussopimuksen, jäljempänä 'EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimus' tai 'sopimus', allekirjoittamista varten.

Talouskumppanuussopimuksen neuvotellut sopimustekstit ovat julkisia, ja ne ovat saatavilla seuraavan linkin kautta: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/east-african-community-eac/eu-kenya-agreement/text-agreement_en.

Sopimuksen tavoitteena on panna kahdenvälisesti täytäntöön EU:n ja EAC-kumppanuusvaltioiden (Burundi, Kenia, Ruanda, Tansania ja Uganda) välisen talouskumppanuussopimuksen, jäljempänä 'EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimus', määräykset, joita koskevat neuvottelut saatiin päätökseen 16. lokakuuta 2014. EU, Kenia ja Ruanda allekirjoittivat EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen syyskuussa 2016, ja Kenia ratifioi sen samassa kuussa. Alueellista EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimusta ei kuitenkaan koskaan sovellettu väliaikaisesti, koska kaikki EAC:n jäsenet eivät allekirjoittaneet ja ratifioineet sopimusta (mikä oli EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen soveltamisen aloittamisen edellytys).

EAC:n valtionpäämiesten sääntömääräisessä huippukokouksessa helmikuussa 2021 päätettiin, että yksittäiset EAC-maat voivat aloittaa EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen kahdenvälisen täytäntöönpanon ”vaihtelevan geometrian” periaatteen nojalla. Kenia ilmoitti 4. toukokuuta 2021 Euroopan komissiolle haluavansa edetä asiassa.

EU:n ja Afrikan unionin huippukokouksen yhteydessä 17 päivänä helmikuuta 2022 johtava varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis allekirjoitti EU:n puolesta ja suurlähettiläs Raychelld Omamo Kenian puolesta yhteisen lausuman, jossa sitoudutaan edistämään neuvotteluja EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimuksesta, joka tulee olemaan avoin muille EAC-kumppanuusvaltioille.

Neuvottelut mukautuksista, jotka tarvitaan EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen määräysten kahdenväliseen täytäntöönpanoon Kenian ja EU:n välillä, saatiin päätökseen teknisellä tasolla 24. toukokuuta 2023 ja poliittisella tasolla 19. kesäkuuta 2023 johtavan varapuheenjohtajan Dombrovskisin Keniaan tekemän vierailun aikana. Neuvotteluissa osapuolet sopivat tietyistä alkuperäiseen sopimukseen tehtävistä mukautuksista, joiden ansiosta se voidaan panna täytäntöön kahdenvälisesti, myös alkuperäsääntöjen ja kehitysavun osalta. Lisäksi sopimukseen lisättiin uusi kauppaa ja kestävä kehitystä koskeva liite.

Sopimuksen mahdollinen tekeminen osuu hyvään ajankohtaan.

Ensinnäkin Kenia on kasvava talous ja keskeinen alueellinen talouden toimija. Kenia on Afrikan mantereen yhdeksänneksi suurin talous ja Itä-Afrikan tärkein taluskeskus. Vuosina 2015–2019 sen kasvu oli laajapohjaista ja määrältään keskimäärin 4,8 prosenttia, mikä

vähensi merkittävästi köyhyyttä (joka oli 36,5 prosenttia vuonna 2005 ja 27,2 prosenttia vuonna 2019). Talous elpyi voimakkaasti covid-19-pandemian jälkeen, ja BKT:n kasvun ennustettiin olevan 5,5 prosenttia vuonna 2022 ja köyhyysasteen laskusuuntauksen jatkuvan pandemian aikana tapahtuneen nousun jälkeen. Maailmanpankin mukaan Kenian kasvu jatkuu keskipitkällä aikavälillä. Reaalisen BKT:n odotetaan kasvavan 5,0 prosenttia vuonna 2023 ja 5,2 prosenttia vuosina 2024–2025. Tämä lyhyen aikavälin kasvuennuste ylittää Kenian arvioitun potentiaalisen BKT:n 4,9 prosentin kasvuvauhdin ja pandemiaa edeltäneen (2010–2019) 5,0 prosentin keskiarvon. Henkeä kohti laskettujen reaalityulojen kasvun odotetaan nousevan vuoden 2022 2,8 prosentista 3,1 prosenttiin.

Toiseksi EU:n ja Kenian taloussuhteet ovat vakiintuneet. EU on Kenian toiseksi suurin kauppakumppani. EU:n ja Kenian välinen kokonaiskauppa oli 3,3 miljardia euroa vuonna 2022 eli 27 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. EU:n tuonti Keniasta on arvoltaan 1,2 miljardia euroa. Tuonti koostuu pääasiassa vihanneksista, hedelmistä ja kukista, mutta Kenia pyrkii lisäämään nykyistä monimutkaisempien tavaroiden vientiä ja vientituotteiden arvonlisäystä. EU:n vienti Keniaan on arvoltaan 2,02 miljardia euroa, ja se koostuu pääasiassa mineraalituotteista, kemiallisista tuotteista ja koneista. Nämä ovat tärkeitä tuotantopanoksia, kun Kenia pyrkii laajentamaan teollisuudenalojaan. EU on Kenian suurin vientikohde. Sen osuus kokonaisviennistä oli 16 prosenttia vuonna 2022, seuraavina tulivat Uganda (12 prosenttia) ja Yhdysvallat (8 prosenttia). Tuonnin osalta EU on kolmannella sijalla 10 prosentilla Kenian kokonaistuonnista.

Kenian kanssa tehtävä kauppasopimus – joka kattaisi tavarakaupan, kehitysyhteistyön ja kestävyuden – säilyttäisi ja jopa kasvattaisi EU:n markkinaosuutta näillä kukoistavilla markkinoilla ja vahvistaisi Kenian asemaa alueella¹. EU:n yhteistyö Kenian kanssa kannustaisi maata edistämään kaupan vapauttamista EAC-alueella (sopimus on avoin, ja muut EAC-kumppanuusvaltiot voivat liittyä siihen).

Kolmanneksi Kenialla on geopolittisesti yhä merkittävämpi alueellinen ja kansainvälinen rooli erityisesti rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi naapurimaissa ja maailmanlaajuisen kestävä kehityksen tukemisessa. EU on määrittänyt Kenian keskeiseksi toimijaksi alueellisissa toimissa, erityisesti Etiopiassa ja Sudanissa². Keniassa on YK:n ainoa Afrikan mantereella sijaitseva päämaja (YK:n ympäristöohjelma / UNEP ja YK:n asuinyhdyskuntaohjelma / YK Habitat), ja Kenia on ollut vaihtuva jäsen YK:n turvallisuusneuvostossa (2021–2022). Kenia on edelläkävijä Afrikan mantereen kestävyystoimissa ja luotettava liittolainen ilmastomuutoksen torjunnassa. Se johtaa yhdessä EU:n ja muiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa vuonna 2023 käynnistettyä kauppaministerien ilmastokoalitiota koskevaa aloitetta.

Nykyisessä kansainvälisessä poliittisessa tilanteessa näiden neuvottelujen saattaminen nopeasti päätökseen Kenian kaltaisen keskeisen kumppanin kanssa antaa myös vahvan signaalin yhteisestä sitoutumisesta sääntöihin perustuvaan kauppajärjestelmään ja kestävyYTEEN.

¹ Kenian talouskasvu oli vuosina 2015–2019 keskimäärin 5,7 prosenttia eli se on yksi nopeimmin kasvavista talouksista Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Vakaa makrotaloudellinen ympäristö, sijoittajien myönteinen luottamus ja kestävä palvelusektori ovat lisänneet talouden suorituskykyä. (Lähde: Maailmanpankki).

² Toukokuussa 2021 annetuissa neuvoston päätelmissä Afrikan sarvesta Kenia määritettiin keskeiseksi kumppaniksi, joka pyrkii yhteisiin arvoihin ja etuihin ja joka edistää rauhaa ja turvallisuutta, vaurautta ja demokraattista vakautta alueella sekä monenvälisyyttä.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Edellä esitetyt tavoitteet ovat yhdenmukaiset Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) kanssa, jonka mukaan EU:n tulisi ”kannustaa kaikkien maiden yhdentymistä maailmantalouteen, muun muassa poistamalla asteittain kansainvälisen kaupan esteitä”³.

Tämän sopimuksen tekeminen vastaa täysin EU:n tavoitetta edistää kauppasuhteitaan afrikkalaisiin kumppaneihinsa EU–Afrikka-strategian (2020)⁴, kauppapolitiikan uudelleentarkastelun (2021)⁵ ja kestävän kauppapolitiikan uudelleentarkastelua koskevan tiedonannon (2022)⁶ mukaisesti.

Tällä ehdotuksella pannaan täytäntöön Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välinen kumppanuussopimus⁷, jäljempänä ’AKT–EU-kumppanuussopimus’, jossa edellytetään WTO:n sääntöjen mukaisten talouskumppanuussopimusten tekemistä.

Sopimuksen tavoitteena on panna kahdensivuisesti täytäntöön EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen määräykset ”vaihtelevan geometrian” periaatteen mukaisesti. Sopimus on avoin, ja muut EAC-kumppanuusvaltiot voivat liittyä siihen.

EU:n ja Kenian välinen talouskumppanuussopimus sisällytettiin myös nimenomaisesti kesäkuussa 2021 käynnistetyyn EU:n ja Kenian strategisen vuoropuhelun keskeiseksi tavoitteeksi, ja se on olennainen osa EU:n Afrikka-toimintastrategiaa.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tavoitteet ovat johdonmukaisia EU:n muiden politiikkojen, erityisesti EU:n kehitysyhteistyö- ja ympäristöpolitiikan, kanssa.

Kenian kanssa tehtävä talouskumppanuussopimus on kehitystä edistävä kauppasopimus. Se tarjoaa Kenialle epäsymmetrisen markkinoille pääsyn, jonka avulla se voi suojata arkaluonteisia alojaan kaupan vapauttamiselta. Siinä määrätään useista suojatoimista ja se sisältää kehityksensä alkuvaiheessa olevia toimialoja koskevan lausekkeen. Lisäksi sillä kielletään vientitukien käyttö osapuolten välisessä kaupassa. Nämä määräykset edistävät kehityspolitiikan johdonmukaisuutta ja ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 208 artiklan 2 kohdan mukaisia.

Sopimukseen sisältyy myös kunnianhimoinen kauppaa ja kestävää kehitystä koskeva liite, jossa käsitellään ympäristöön, yhteiskuntaan, työhön, ihmisoikeuksiin ja sukupuolten tasa-

³ SEU-sopimuksen 21 artiklan 2 kohdan e alakohta.

⁴ YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE ”Tavoitteena kokonaisvaltainen EU–Afrikka-strategia”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0004>

⁵ KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Kauppapolitiikan uudelleentarkastelu – Avoin, kestävä ja määrätietoinen kauppapolitiikka, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5bf4e9d0-71d2-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0022.02/DOC_1&format=PDF

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0409&qid=1656586727707>

⁷ EYVL L 317, 15.12.2000, s. 3. Sopimus sellaisena kuin se on muutettuna Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 2005 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 209, 11.8.2005, s. 27) ja Ouagadougoussa 22 päivänä kesäkuuta 2010 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 287, 4.11.2010, s. 3).

arvoon liittyviä kysymyksiä. Sopimuksen tavoitteet ovat siten EU:n ympäristö-, ilmasto- ja sosiaalipolitiikan sekä kansainvälisesti sovittujen sitoumusten mukaisia.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Unionin tuomioistuimen 16. toukokuuta 2017 EU:n ja Singaporen välisestä vapaakauppasopimuksesta antaman lausunnon 2/15 perusteella katsotaan, että kaikki talouskumppanuussopimuksen kattamat alat kuuluvat EU:n yksinomaisen toimivallan piiriin ja erityisesti SEUT-sopimuksen 207 artiklan soveltamisalaan.

Sen vuoksi unionin on tarkoitus allekirjoittaa sopimus SEUT-sopimuksen 218 artiklan 5 kohdan perusteella tehdyn neuvoston päätöksen nojalla.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Talouskumppanuussopimus, sellaisena kuin se on esitetty neuvostolle, ei kata aloja, jotka eivät kuulu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan.

• Suhteellisuusperiaate

Kauppasopimukset ovat asianmukainen keino säännellä markkinoille pääsyä ja siihen liittyviä laaja-alaisia taloussuhteita EU:n ulkopuolisen kolmannen maan kanssa. Tällaisia sitoumuksia ja kaupan vapauttamispyrkimyksiä ei voida muulla tavoin muuttaa oikeudellisesti sitoviksi.

Tällä aloitteella edistetään suoraan unionin ulkoisen toiminnan tavoitteita sekä poliittista tavoitetta tehdä EU:sta vahvempi maailmanlaajuinen toimija. Aloite noudattaa EU:n globaalistrategian linjausta toimia yhdessä muiden kanssa ja uudistaa ulkoiset kumppanuudet vastuullisesti, jotta voidaan saavuttaa EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteet. Sillä edistetään EU:n kauppaa- ja kehitystavoitteiden saavuttamista.

• Toimintatavan valinta

Tämä ehdotus noudattaa SEUT-sopimuksen 218 artiklan 5 kohtaa, jossa määrätään, että neuvosto tekee päätökset kansainvälisten sopimusten allekirjoittamisesta. Ei ole olemassa muuta oikeudellista välinettä, jota voitaisiin käyttää tässä ehdotuksessa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

• Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Talouskumppanuussopimuksen tavoitteena on panna kahdenvälisesti täytäntöön jo tehdyn alueellisen vapaakauppasopimuksen (EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimus) määräykset.

Se on päivitettyjen neuvotteluohjeiden mukainen⁸. Sen vuoksi paremman sääntelyn vaatimuksia ei sovelleta.

Sopimuksesta saatetaan tehdä jälkiarviointi myöhemmin.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta.

Sopimuksen kauppaa ja kestävästä kehitystä koskeva liite (joka on tärkein uutuus EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimukseen verrattuna) esiteltiin sidosryhmille kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelun yhteydessä maaliskuussa 2023.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta.

- **Vaikutustenarviointi**

Tässä vaiheessa vaikutustenarviointi ei ole tarpeen. Koska sopimuksen tavoitteena on panna kahdenvälisesti täytäntöön jo tehdyn alueellisen vapaakauppasopimuksen (EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimus) määräykset, paremman sääntelyn välineistö ei edellytä lisävaikutustenarviointeja.

Vuonna 2002 käynnistettiin kaikkia talouskumppanuussopimuksia koskeva kestäväan kehitykseen liittyvien vaikutusten arviointi. Kyseisen kestäväan kehitykseen liittyvien vaikutusten arvioinnin tulokset kattoivat sekä vuonna 2007 tehtyä EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen puitteet muodostavaa sopimusta (FEPA) että lokakuussa 2014 tehtyä EU:n ja EAC:n tavarakauppaa koskevaa laaja-alaista talouskumppanuussopimusta koskevat neuvottelut.

Sen jälkeen, kun EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimus tehtiin lokakuussa 2014, vuonna 2018 laadittiin neuvottelutuloksia koskeva taloudellinen analyysi (Economic analysis of negotiated outcome), jossa arvioitiin EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen taloudellisia vaikutuksia osapuoliin.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Sopimukseen ei sovelleta REFIT-ohjelman menettelyjä, siitä ei aiheudu kustannuksia unionin pk-yrityksille eikä se aiheuta ongelmia digitaalisen ympäristön näkökulmasta.

⁸ NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2020/13, annettu 19 päivänä joulukuuta 2019, Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ja alueiden kanssa tehtäviä talouskumppanuussopimuksia, siinä määrin kuin ne kuuluvat unionin toimivaltaan, koskevien neuvotteluohjeiden muuttamisesta (EUVL L 6, 10.1.2020, s. 101), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_2020.006.01.0101.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2020%3A006%3ATOC

- **Perusoikeudet**

Ehdotus ei vaikuta unionin perusoikeuksien suojeluun.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Kenia on jo edunsaaja markkinoillepääsyaasetuksen mukaisessa järjestelmässä, joka tarjoaa samanlaisen tullittoman ja kiintiöttömän pääsyn EU:n markkinoille kuin talouskumppanuussopimus. Markkinoillepääsyaasetuksen tarkoituksena oli myöntää EU:n markkinoille pääsy niille AKT-maille, jotka ovat pyrkineet tekemään, allekirjoittamaan ja ratifioimaan talouskumppanuussopimuksen, jota ei lopulta voitu soveltaa väliaikaisesti syistä, joihin ne eivät voi vaikuttaa. Näin tapahtui Kenialle vuonna 2014 tehdyn EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen osalta, sillä talouskumppanuussopimusta ei voitu soveltaa väliaikaisesti, koska kaikki EAC:n jäsenet eivät allekirjoittaneet ja ratifioineet sitä.

Näin ollen ehdotuksella ei ole talousarviovaikutuksia, koska sopimuksella jatketaan Kenian pääsyä EU:n markkinoille samoin ehdoin kuin aiemminkin.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Sopimus sisältää institutionaalisia määräyksiä, joilla perustetaan ministeri- ja korkean virkamiestason sekä teknisiä elimiä valvomaan, ohjaamaan ja tukemaan sopimuksen täytäntöönpanoa, toimintaa ja vaikutuksia sekä toteuttamaan tarvittavia toimia.

Ministeritasolla perustetaan talouskumppanuussopimusneuvosto, jolla on valtuudet tehdä päätöksiä ja antaa suosituksia. Talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpanon ja soveltamisen valvonnassa ja osapuoliin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa neuvostoa avustaa johtavien virkamiesten komitea.

Teknisellä tasolla toimiva johtavien virkamiesten komitea voi perustaa erityiskomiteoita, työryhmiä ja elimiä ja järjestää työstuntoja käsittelemään sopimukseen liittyviä kysymyksiä. Sopimuksen määräyksillä perustetaan lisäksi tulliasioita ja kaupankäynnin helpottamista käsittelevä erityiskomitea, joka seuraa tulliyhteistyötä ja kaupan helpottamista sekä alkuperäsääntöjä koskevien määräysten täytäntöönpanoa ja hallinnointia. Lisäksi käynnistetään kattava maatalouspolitiikkaa ja maaseudun kehittämisspolitiikkaa koskeva vuoropuhelu, jonka tarkoituksena on seurata maataloutta koskevan luvun täytäntöönpanon edistymistä ja tarjota foorumi vaihdolle ja yhteistyölle, joka koskee osapuolten omaa maatalouspolitiikkaa. Kaupan ja kestäväen kehityksen alalla perustetaan sopimuksen voimaantulon jälkeen kauppaa ja kestävää kehitystä käsittelevä erityiskomitea, jonka tehtävänä on helpottaa, seurata ja tarkastella kyseisen liitteen täytäntöönpanoa.

Sopimuksessa annetaan kansalaisyhteiskunnan edustajille (yksityissektori, elinkeinoelämän järjestöt, ammattiliitot, kansalaisjärjestöt) mahdollisuus osallistua sen täytäntöönpanoon, myös kauppaa ja kestävää kehitystä koskevien määräysten osalta. Tarkoituksena on perustaa sisäisiä neuvoa-antavia ryhmiä, joissa ovat tasapainoisesti edustettuina riippumattomat kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, kansalaisjärjestöt mukaan luettuina, yritykset ja työnantajajärjestöt sekä ammattiliitot, jotka toimivat aktiivisesti muun muassa talouden,

kestävän kehityksen, sosiaaliasioiden, ihmisoikeuksien ja ympäristön alalla. Ne tapaavat säännöllisesti ja neuvovat asianomaista osapuolta sopimuksen täytäntöönpanossa. Lisäksi perustetaan neuvoa-antava komitea – kansalaisyhteiskuntaa edustava yhteinen neuvoa-antava elin, johon sisäiset neuvoa-antavat ryhmät osallistuvat – joka avustaa johtavien virkamiesten komiteaa vuoropuhelun ja yhteistyön edistämiseksi kansalaisyhteiskunnan, yksityisen sektorin sekä talouselämän toimijoiden ja työmarkkinaosapuolten edustajien välillä sopimukseen liittyvissä asioissa.

EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimuksen voimaantulon jälkeen komissio antaa vuosittain täytäntöönpanoa ja sen valvontaa koskevan kertomuksen.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Tämän sopimuksen tarkoituksena on tosiasiallisesti panna täytäntöön edellisen, EAC:n jäsenten kanssa vuonna 2014 neuvotellun sopimuksen määräykset. Sopimukseen tehdään tarvittavat mukautukset, jotta yksittäinen EAC:n jäsen voi panna alueellisen talouskumppanuussopimuksen täytäntöön, ja sopimus on avoin kaikille muille EAC-maille tulevaisuudessa. Sopimusta on päivitetty sen mukauttamiseksi nykyisiin haasteisiin, kuten kestävyuden edistämiseen sisällyttämällä siihen kunnianhimoisen kauppaa ja kestävästä kehitystä koskeva liite ja päivittämällä talous- ja kehitysyhteistyötä koskevaa luku.

EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimukseen sisältyy määräyksiä, jotka koskevat tavarakauppaa, tulliasioita ja kaupankäynnin helpottamista, kaupan teknisiä esteitä, terveys- ja kasvinuojelutoimia, maataloutta ja kalastusta, kehitysyhteistyötä, riitojen välttämistä ja ratkaisemista, sekä kauppaa ja kestävästä kehitystä koskeva liite. Sopimukseen sisältyy myös kaksi yhteistä lausumaa, jotka koskevat kauppaa ja kestävästä kehitystä sekä alkuperäsääntöjä koskevien määräysten sovellettavuutta.

Sopimuksessa määrätään erityisesti seuraavaa:

- Tullien epäsymmetrinen poistaminen. EU myöntää vapaan pääsyn markkinoilleen poistamalla tullit ja kiintiöt (aseita lukuun ottamatta), kun taas Kenia avaa markkinansa asteittain hyödyntämällä siirtymäkausia ja sulkemalla arkoja tuotteita vapauttamisen ulkopuolelle.
- Markkinoillepääsyasetuksen (jota jo sovelletaan Keniaan) väliaikainen soveltaminen molempien osapuolten alkuperäsääntöihin siihen asti, että uusi alkuperäsääntöjä koskeva pöytäkirja neuvotellaan sopimuksen tultua voimaan ja viiden vuoden kuluessa talouskumppanuussopimuksen soveltamisen alkamisesta. Tämä uusi alkuperäsääntöjä koskeva pöytäkirja perustuu EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen alkuperäsääntöihin, kuten alkuperäsääntöjä koskevassa yhteisessä lausumassa todetaan.
- Määräykset, joissa otetaan huomioon Kenian kehitystarpeet, kuten maataloutta koskevat erityiset suojatoimet, elintarviketurvaa koskevat toimenpiteet ja kehityksensä alkuvaiheessa olevan teollisuuden suojele.

- Tulliin liittyvät määräykset, joilla pyritään helpottamaan kaupankäyntiä, edistämään parempaa tullilainsäädäntöä ja -menettelyjä, tukemaan Kenian tullihallintoa ja tehostamaan tullilaitosten välistä yhteistyötä.
- Terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevat määräykset, joilla edistetään alueen sisäisten standardien yhdenmukaistamista ja parannetaan Kenian teknisiä valmiuksia.
- Talous- ja kehitysyhteistyötä koskeva luku, jossa on määräyksiä, joilla pyritään lisäämään Kenian talouden kilpailukykyä parantamalla toimituskapasiteettia ja avustamalla Keniaa talouskumppanuussopimuksen sujuvassa täytäntöönpanossa. EAC:n talouskumppanuussopimuksen alkuperäinen luku on säilytetty suurilta osin mutta tarvittavin muutoksin. Sopimukseen on lisätty erityisesti Keniaa ja EU:ta koskeva liite, jossa otetaan huomioon alueellisen sopimuksen tekstiin tehdyt muutokset.
- Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeva liite, jossa käsitellään työtä, sukupuolten tasa-arvoa sekä ympäristö- ja ilmastoasioita ja jossa vahvistetaan sitovia ja täytäntöönpanokelpoisia (erityisen riitojenratkaisumekanismien kautta) sitoumuksia. Sopimukseen ei sisälly mahdollisuutta keskeyttää väliaikaisesti kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan liitteen mukaiset velvoitteet (eli määrätä ”pakotteita”). Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevassa yhteisessä lausumassa EU ja Kenia sitoutuivat kuitenkin nimenomaisesti jatkamaan asiaa koskevia neuvotteluja uudelleentarkastelulausekkeen yhteydessä.

Tätä sopimusta tarkastellaan uudelleen viiden vuoden välein sen voimaantulopäivän jälkeen. Talouskumppanuussopimuksen tekstiin sisältyy sitoumus neuvotella talouskumppanuussopimukseen sisällytettävistä uusista aloista (uudelleentarkastelulauseke), mukaan lukien palvelukauppaa koskevat määräykset, sekä kauppaan liittyvät säännöt, jotka koskevat kestäväää kehitystä, kilpailupolitiikkaa, investointeja ja yksityisen sektorin kehittämistä, teollis- ja tekijänoikeuksia ja julkisten hankintojen avoimuutta. Näitä seikkoja koskevien neuvottelujen tulokset on tarkoitus lisätä sopimukseen viiden vuoden kuluessa sen voimaantulosta.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Itä-Afrikan yhteisön jäsenen Kenian tasavallan ja Euroopan unionin välisen talouskumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 12 päivänä kesäkuuta 2002 komission aloittamaan neuvottelut talouskumppanuussopimuksista Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän kanssa.
- (2) Euroopan unionin, jäljempänä 'EU', ja Itä-Afrikan yhteisön, jäljempänä 'EAC', kumppanuusvaltioiden (Burundin tasavalta, Kenian tasavalta, Ruandan tasavalta, Tansanian yhdistynyt tasavalta ja Ugandan tasavalta) väliset talouskumppanuussopimusta koskevat neuvottelut saatiin päätökseen 14 päivänä lokakuuta 2014, ja EAC:n talouskumppanuussopimus parafoitiin 16 päivänä lokakuuta 2014.
- (3) Kenia ratifioi ja allekirjoitti EU:n ja EAC:n talouskumppanuussopimuksen syyskuussa 2016. Alueellisen talouskumppanuussopimuksen voimaantulo edellyttää, että kaikki EAC:n jäsenet allekirjoittavat ja ratifioivat sopimuksen. EAC:n jäsenistä kolme ei ole tähän mennessä allekirjoittanut ja ratifioinut sopimusta, mikä estää alueellisen sopimuksen voimaantulon.
- (4) Neuvosto päivitti 19 päivänä joulukuuta 2019 komission vuoden 2002 neuvotteluohjeet sisällyttämällä talouskumppanuussopimukseen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan luvun.
- (5) EAC:n valtionpäämiesten sääntömääräisessä huippukokouksessa 27 päivänä helmikuuta 2021 päätettiin, että yksittäiset EAC-maat voivat aloittaa EAC:n talouskumppanuussopimuksen kahdenvälisen täytäntöönpanon ”vaihtelevan geometrian” periaatteen nojalla. Kenia ilmoitti 4 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle haluavansa edetä asiassa.
- (6) EU:n ja Afrikan unionin huippukokouksen yhteydessä 17 päivänä helmikuuta 2022 johtava varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis allekirjoitti EU:n puolesta ja suurlähettiläs Raychell D. Omamo Kenian puolesta yhteisen lausuman, jossa

sitoudutaan edistämään neuvotteluja EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimuksesta, jäljempänä 'sopimus', joka tulee olemaan avoin muille EAC-kumppanuusvaltioille.

- (7) Neuvottelut Euroopan unionin ja Kenian välisestä sopimuksesta saatiin menestyksekkäästi päätökseen 24 päivänä toukokuuta 2023.
- (8) Sen vuoksi sopimus olisi allekirjoitettava unionin puolesta sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan myöhemmin päätökseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtuutetaan komissio allekirjoittamaan unionin puolesta Itä-Afrikan yhteisön jäsenen Kenian tasavallan ja Euroopan unionin välinen talouskumppanuussopimus sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen myöhemmin.

Sopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteenä.

2 artikla

Neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jolla sopimuksen neuvottelijan nimeämä(t) henkilö(t) valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus unionin puolesta sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

3 artikla

Sopimusta ei saa tulkita siten, että sillä myönnettäisiin oikeuksia tai asetettaisiin velvoitteita, joihin voidaan suoraan vedota unionin tai jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*